

Sygn. akt II Ka 659/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jerzy Kozaczuk
Protokolant:	st. sekr. sad. Marzena Głuchowska

przy udziale Prokuratora Andrzeja Michalczuka

po rozpoznaniu w dniach 15 stycznia 2016 r. i 22 marca 2016 r.

sprawy **M. S.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 286 §1 kk

na skutek apelacji, wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Węgrowie

z dnia 24 września 2015 r. sygn. akt II K 599/14

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej adw. M. C. w W. kwotę 619,92 zł (w tym 115,92 zł podatku VAT) tytułem sprawowanej z urzędu obrony oskarżonego M. S. w II instancji;

III. stwierdza, że wydatki postępowania odwoławczego ponosi Skarb Państwa.

Sygn. akt II Ka 659/15

UZASADNIENIE

M. S. został oskarżony o to, że w dniu 4 marca 2014 roku w W., w woj. (...) działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził Z. P. do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem, za pomocą wprowadzenia jej w błąd, co do zawarcia umowy z E. (...) na zakup urządzenia medycznego M. (...) za kwotę 5.000 złotych oraz umowy kredytowej z Bankiem (...) na kwotę 4670,54 złotych, w ten sposób, że po dokonanej prezentacji urządzenia medycznego M. (...) dał jej do podpisania umowę kupna tegoż urządzenia medycznego o nr (...) oraz wnioski o kredyt na jego zakup, co spowodowało zawarcie umowy kredytowej o nr (...) pomiędzy Z. P., a bankiem (...), zatajając przed nią ten fakt w konsekwencji czego Z. P. była przekonana, że podpisuje opis wyniku badania przeprowadzonego powyższym urządzeniem,

tj. o czyn z art. 286 § 1 kk

Sąd Rejonowy w Węgrowie wyrokiem z dnia 24 września 2015 r., sygn. II K 599/14:

I. oskarżonego M. S. uniewinnił od popełnienia zarzucanego mu czynu;

II. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej w W. kwotę 531,36 (pięćset trzydzieści jeden 36/100 złotych – w tym 99,36 dziewięćdziesiąt dziewięć 36/100 złotych podatku VAT stawka 23 %) tytułem zwrotu kosztów obrony z urzędu wykonywanej w imieniu oskarżonego przez adw. M. C.;

III. koszty procesu przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Apelację od przedstawionego wyżej wyroku wniósł prokurator, zaskarżając go w całości na niekorzyść oskarżonego.

Oskarżyciel publiczny orzeczeniu temu zarzucił:

obrazę przepisów prawa karnego procesowego, mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 4 kpk, art. 7 kpk, art. 410 kpk, art. 424 § 1 pkt 1 kpk, poprzez bezzasadne obdarzenie wiarą wyjaśnień oskarżonego i przyjęcie, że są one szczerze, jasne i logiczne oraz „współbrzmia z materiałem dowodowym”, bez ich wnikliwej analizy, jak również odmówienie wiary zeznaniom pokrzywdzonej Z. P. w części dotyczącej zawarcia umowy na zakup sprzętu medycznego i brak ustosunkowania się do treści zgromadzonych w sprawie dowodów, w szczególności wniosku o kredyt i umowy kredytowej, co w konsekwencji doprowadziło do uniewinnienia M. S., w sytuacji, gdy swobodna, a nie dowolna, jak to uczynił Sąd, ocena tych dowodów, prowadziłyby do przyjęcia, że oskarżony działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej wprowadził Z. P. w błąd, co do faktu zawarcia umowy kupna sprzedaży urządzenia medycznego i umowy kredytowej.

Podnosząc powyższe, prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Węgrowie.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 15 stycznia 2016 r. prokurator poparł apelację i wniosek w niej zawarty. obrońca oskarżonego wniósł o nieuwzględnienie apelacji prokuratora i utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy oraz wniósł o zasądzenie kosztów obrony z urzędu, oświadczając, że nie zostały one uiszczone w całości, ani w części. Z powodów wskazanych w art. 411 kpk w zw. z art. 458 kpk, Sąd Okręgowy odroczył wydanie wyroku do dnia 21 stycznia 2016 r.

W dniu 21 stycznia 2016 r. Sąd Okręgowy w Siedlcach postanowił:

1. na zasadzie art. 409 kpk wznović przewód sądowy,
2. rozpoznanie sprawy odroczyć bez terminu,
3. zwrócić się do Sadu Rejonowego w Krośnie Odrzańskim Zamiejscowy IV Wydział Karny w Gubinie o przesłanie do tut. Sądu celem wykorzystania z akt sprawy karnej IV K 142/15 (2 Ds./478/214) odpisu protokołu zawiadomienia o przestępstwie przyjętego od M. K. oraz innych protokołów przesłuchania jej w charakterze świadka oraz odpisów pełnej dokumentacji dotyczącej zawarcia umowy nr (...) oraz umowy kredytowej nr (...) zawartej z (...) Bank SA,
4. akta sprawy przesłać Sądowi Rejonowemu w Węgrowie celem ewentualnego wypowiedzenia się w trybie art. 154 kpk co do zapisu na k. 109v protokołu rozprawy z dnia 25 czerwca 2015 roku o złożeniu przez świadka A. S. wzoru odstąpienia od umowy, który następnie Sąd okazał pokrzywdzonej,
5. po wykonaniu pkt 4 akta sprawy przedstawić sędziemu sprawozdawcy celem wyznaczenia terminu rozprawy.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 22 marca 2016 r. Sąd Okręgowy postanowił na zasadzie art. 452 § 2 kpk, z urzędu, zaliczyć do akt sprawy wybrane dokumenty ze sprawy IV K 142/15 Sądu w Krośnie Odrzańskim Zamiejscowy IV Wydział Karny w Gubinie – koperta k. 175 akt sprawy. Prokurator poparł apelację Prokuratora Rejonowego w Węgrowie i wniosek w niej zawarty. obrońca oskarżonego wniósł o nieuwzględnienie apelacji i utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy. Wniósł także o zasądzenie kosztów obrony z urzędu oświadczając, że nie zostały one uiszczone ani w całości ani w części.

Sąd Okręgowy w Siedlcach zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora nie jest zasadna i jako taka nie zasługiwała na uwzględnienie. Ani wysunięte w niej zarzuty, ani przytoczona na ich poparcie argumentacja, nie dostarczyły podstaw do uznania kontestowanego orzeczenia za nietrafne. Nie doszło także w trakcie ferowania zaskarżonego wyroku do żadnego ze wskazanych we wniesionym środku odwoławczym uchybień, ani też nie ujawniono w trakcie kontroli instancyjnej innych uchybień o charakterze bezwzględnym, które mogłyby zobowiązać Sąd Odwoławczy do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i cofnięcia sprawy do stadium postępowania przed Sądem I instancji.

Na wstępie stwierdzenia wymaga, iż nie budzi wątpliwości ani przebieg postępowania dowodowego, ani ocena wszystkich ujawnionych w sprawie dowodów. W ocenie Sądu Odwoławczego, Sąd Rejonowy w Węgrowie rozpoznając sprawę w sposób prawidłowy rozważył wszelkie okoliczności ujawnione w toku rozprawy głównej, przemawiające zarówno na korzyść, jak i niekorzyść oskarżonego (art. 4 kpk), dokonując następnie na ich podstawie prawidłowych ustaleń faktycznych. Ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd I instancji nie wykazuje błędów natury logicznej, nie była stronnicza, jak również nie wykracza poza ramy swobodnej oceny dowodów, chronionej przepisem art. 7 kpk. Ponadto, uzasadnienie zaskarżonego wyroku odpowiada wymogom art. 424 kpk i pozwala na kontrolę odwoławczą prawidłowości rozstrzygnięcia.

Na stwierdzenie powyższych okoliczności pozwala uważna lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku. W pisemnych motywach wyroku Sąd I instancji wskazał dowody, które obdarzył przymiotem wiarygodności oraz wyjaśnił, którym dowodom i z jakich powodów dał wiarę. Wskazał także dowody, którym waloru wiarygodności odmówił i precyzyjnie i przekonująco wyjaśnił, z jakich przyczyn na wiarę nie zasługują. Ustalenia poczynione przez Sąd Rejonowy w oparciu o tak przeprowadzoną ocenę dowodów są zatem prawidłowe. Występujące niejasności w dziedzinie ustaleń faktycznych, wynikające z różnych wersji zdarzenia zostały zredukowane przez Sąd I instancji wszechstronną inicjatywą dowodową, a następnie wnikliwą analizą całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, poprzedzoną konfrontacją i rozważaniem wzajemnych relacji między dowodami o charakterze osobowym w postaci zeznań świadków, jak i dowodów z dokumentów- umowy sprzedaży i umowy kredytowej.

Wbrew twierdzeniom skarżącego, Sąd Okręgowy nie dopatrył się w toku rozumowania Sądu I instancji jakichkolwiek pominiętych okoliczności wynikających z wyjaśnień oskarżonego, zeznań pokrzywdzonej i zgromadzonych dokumentów.

Kwestia czy Z. P. podpisując obie umowy (czego w ogóle nie kwestionuje), przedstawiła odcinek wypłaty renty, biorąc pod uwagę, iż zarówno ona, jak i oskarżony w swoich depozycjach składanych w toku postępowania przyznali, że wraz z dowodem okazała ona legitymację rencisty, nabiera zatem znaczenia całkowicie drugorzędne. Bezspornym jest, iż jedną z czynności wymaganych przy złożeniu wniosku o kredyt było przedstawienie odcinka wypłaty emerytury/renty lub okazanie legitymacji rencisty. Drobne rozbieżności odnośnie odcinka renty w wyjaśnieniach oskarżonego nie przesądzają, w ocenie Sądu II instancji, o braku wiarygodności jego wyjaśnień – w szczególności w kontekście znacznego upływu czasu oraz w konfrontacji z innymi współbrzmiącymi dowodami zgromadzonymi w sprawie.

Rozważania prokuratora odnośnie cech osobistych pokrzywdzonej oraz jej sytuacji majątkowej, wynikającej z utrzymywania się jedynie z niewielkiej emerytury, związanej bezpośrednio z koniecznością spłaty lekkomyślnie zaciągniętego zobowiązania wynoszącego kilkukrotność jej miesięcznego dochodu, w ocenie Sądu Okręgowego, nie mogą mieć wpływu na odpowiedzialność karną oskarżonego. W niniejszej sprawie brak jest bowiem wiarygodnych dowodów, aby Z. P. kupując produkt w systemie ratalnym została wprowadzona w błąd.

Sąd Odwoławczy w pełni podziela przy tym argumentację Sądu Rejonowego przedstawioną w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku odnoszącą się do wskazania dlaczego zeznanie Z. P. są niewiarygodne w części, w jakiej zaprzecza ona temu, aby posiadała świadomość, iż podpisała w dwóch kopiach zarówno umowę kupna-sprzedaży, jak i wniosek o przyznanie kredytu na zakup produktu.

Jak słusznie wskazał Sąd I instancji, wbrew wyjaśnieniom Z. P., nie da się pomylić opisu badania, czy też wydruku badania, pochodzącego z urządzenia medycznego z plikiem dokumentów wymaganych do podpisania przy zawarciu umowy kupna-sprzedaży oraz umowy kredytowej – w szczególności biorąc pod uwagę, iż ta ostanta opatrzona została widocznym i charakterystycznym logiem (...) Banku. Już sam wydruk badania, jak również jego opis, mający zazwyczaj postać graficzną w postaci wykresów, tabel, sekwencji symboli i liczb przedzielonych niekiedy niezbyt długim tekstem, zdecydowanie i stanowczo odróżnia się od specyficznego formularza umowy, mającej z kolei postać wyłącznie tekstową - z wyszczególnionymi paragrafami, punktami umownymi oraz stosownym miejscem na złożenie podpisów przez obie strony umowy. Oczywistym jest także, iż odbierając badanie i jego opis, nie jest wymagane podanie szczegółowych danych osobowych. Najbardziej jaskrawym przykładem w tym zakresie jest nazwisko panięskie matki. O ile podanie podstawowych danych w postaci imienia i nazwiska badanego, celem późniejszej identyfikacji przed samym badaniem mogłoby być zrozumiałe, o tyle ich podawanie po tymże badaniu, w szczególności takim, które nie miało miejsca w placówce medycznej, gdzie ustala się m.in. prawa pacjenta do bezpłatnych świadczeń zdrowotnych, już stanowczo takim nie jest. Powyższe okoliczności powodują, iż zeznania Z.

P. nie zasługiwały na obdarzenie ich przymiotem wiarygodności przez Sąd I instancji, którego ocenę dowodów w pełni podziela i akceptuje Sąd Odwoławczy, nie dopatrując się w niej jakichkolwiek uchybień.

Uzupełniając argumentację w tym zakresie, dodać jedynie można, iż brak jest jakichkolwiek przesłanek, które prowadziłyby do wnioskowania, aby prezentujący produkt wymagali podawania jakichkolwiek danych osobowych od innych uczestniczących w tymże spotkaniu osób.

Postawa pokrzywdzonej, która chociaż posiadała w domu podpisaną przez siebie umowę sprzedaży, w której wyszczególniono przecież zarówno kwotę, jaką winna ona zapłacić za zakupiony towar, ilość rat oraz ich miesięczną wysokość, a także zapis o możliwości odstąpienia od zakupu w terminie 10 dni od zakupu bez podania przyczyny, nie wypowiada jednak te same umowy, pozostaje całkowicie niezrozumiała. Zważyć przy tym należy, iż Z. P. pokazywała i omawiała z sąsiadami ten dokument, co wynika bezpośrednio z treści jej zeznań.

Wszystkie wskazane wyżej okoliczności prowadzą do konstatacji, iż Z. P. posiadała świadomość zarówno w dniu zakupu, jak również w późniejszym czasie, odnośnie podpisania przez siebie nie wydruku badania, lecz umowy sprzedaży oraz umowy kredytowej, a co za tym idzie zakupienia sprzętu medycznego na raty.

Jak niezwykle trafnie podsumował Sąd Rejonowy w pisemnych motywach rozstrzygnięcia, uwzględniając zasady prawidłowego rozumowania, logiki oraz doświadczenia życiowego, nie można oprzeć się odczuciu, iż Z. P. po przemyśleniu zakupu, doszła do wniosku, iż cena towaru jest znaczna w stosunku do jej możliwości finansowych, zaś decyzja o zawarciu umowy została jej w sposób oszukańczy zasugerowana. W ocenie Sądu Odwoławczego, ocena zeznań Z. P. w tym zakresie dokonana przez Sąd I instancji została przeprowadzona bezbłędnie z uwzględnieniem wszelkich wymogów płynących z art. 7 kpk.

Dopełniając powyższe przypomnieć wypada, iż w przedmiotowej sprawie nie chodziło o sprzedaż bezpośrednią produktu, po całkowitym uiszczeniu ceny przez kupującego, lecz o sprzedaż na kredyt w systemie ratalnym. Podnieść należy, że ostateczna decyzja o udzieleniu kredytu nie należała jednak w ogóle do oskarżonego, lecz do banku. Odzwierciedleniem tego, jest m.in. to, iż jak to wynika bezpośrednio z zeznań pokrzywdzonej, pracownik banku kontaktował się z nią celem weryfikacji danych zawartych we wniosku o udzielenie tegoż kredytu. Również późniejsza w stosunku do umowy sprzedaży jest data zawarcia umowy kredytowej.

Okoliczności te powodują, iż ewentualne doprowadzenie do niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez oskarżonego w realiach niniejszej sprawy mogłoby być rozpatrywane jedynie pod kątem zamiaru ewentualnego. M. S. nie mógł mieć bowiem pewności, iż Z. P. uzyska w banku kredyt na zakup sprzętu medycznego. Potwierdza to także zapis § 1 ust. 13 i 14 umowy sprzedaży, którą przedłożyła pokrzywdzona na Komisariacie Policji wraz z zawiadomieniem o popełnionym na jej szkodę przestępstwie, w których wyszczególniono, iż kredyt bankowy jest udzielany Kupującemu na jego wyłączną odpowiedzialność i ryzyko, a Sprzedawca może w każdym czasie wstrzymać się z dostawą towaru lub odstąpić od niniejszej umowy w przypadku, gdy Kupujący nie jest w stanie zapłacić za towar. Należy przy tym pamiętać,

iż następstwem określenia zamiaru ewentualnego przy oszustwie jest brak możliwości przypisania oskarżonemu sprawstwa tegoż czynu, które zgodnie z poglądami wyrażonymi w doktrynie i orzecznictwie popełnione może być wyłącznie z zamiarem bezpośrednim (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2009 r., sygn. III KK 245/09, Prok. i Pr.-wkł. 2009/6/15, LEX 10269; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 04 czerwca 2010 r., sygn. WA 16/09, Prok. i Pr.-wkł. 2009, Nr 11–12, poz. 8, LEX nr 551085).

Aprobaty Sądu II instancji nie uzyskały także poniesione przez prokuratora obok obrazy art. 7 kpk, zarzuty naruszenia art. 4 kpk, art. 410 kpk oraz art. 424 § 1 kpk 1 kpk.

Stwierdzenia w tym miejscu wymaga, iż dokonana w przedmiotowej sprawie przez Sąd Rejonowy w Węgrowie analiza całokształtu materiału dowodowego – wnikliwa, rzetelna i jasna – w pełni odpowiada dyrektywom określonym w art. 4 kpk.

Odnosnie zarzutu obrazy art. 410 kpk stwierdzić z kolei należy, iż skarżący nie wykazał, aby wydany w sprawie wyrok został oparty na okolicznościach nieujawnionych w toku rozprawy głównej, czy też w wyniku nieuwzględnienia przy wyrokowaniu ujawnionych w toku rozprawy głównej okoliczności, tak korzystnych, jak i niekorzystnych dla oskarżonego – w szczególności rozważanych przez pryzmat treści dokumentów w postaci zawartych przez Z. P. umów.

Wątpliwości Sądu Okręgowego nie wzbudziło również uzasadnienie wyroku Sądu I instancji, które zostało sporządzone z zachowaniem wymogów art. 424 § 1 kpk i na tyle szczegółowo, że pozwoliło na kontrolę odwoławczą prawidłowości zaskarżonego przez prokuratora rozstrzygnięcia. W uzasadnieniu tym bowiem w sposób wyczerpujący wskazano, dlaczego wyjaśnienia oskarżonego zasługują na danie im wiary, a zeznania Z. P. pozostają pozbawione przymiotu wiarygodności, jednocześnie szczegółowo i wyczerpująco to argumentując. W sposób uporządkowany przedstawia ono ustalone przez sąd fakty oraz zawiera prawidłową ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Reasumując, Sąd Rejonowy zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów, po uprzednim ujawnieniu w toku rozprawy całokształtu okoliczności niniejszej sprawy, zarówno tych przemawiających na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego M. S. oraz wyczerpującym i logicznym uargumentowaniu swoich wywodów w motywacyjnej części wyroku dokonał ustaleń faktycznych, które pozostają pod ochroną prawa procesowego i zarazem jednoznacznie wskazują, że brak jest w niniejszej sprawie przesłanek, pozwalających na przypisanie oskarżonemu sprawstwa zarzucanego mu czynu, co skutkowało musi jego uniewinnieniem, co słusznie uczynił Sąd Rejonowy, a Sąd Okręgowy podzielił jego stanowisko w tym zakresie, utrzymując zaskarżony wyrok w mocy.

Na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 615 z późn. zm.) Sąd Okręgowy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej adw. M. C. w W. kwotę 619,92 (sześćset dziewiętnaście i 92/100) złotych (w tym 115,92 zł podatku VAT) tytułem sprawowanej z urzędu obrony oskarżonego M. S. w II instancji, której wysokość wynika z § 14 ust. 2 pkt 4 oraz § 16 w zw. z § 2 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 461).

Mając na względzie zasadę słuszności, na podstawie art. 624 § 1 kpk Sąd Okręgowy stwierdził, iż wydatki postępowania winien ponieść Skarb Państwa.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy w Siedlcach orzekł jak w wyroku.